

Ráitis Chuntas Bhliantúla

Treoirlínte do Pháirtithe Polaitíochta

Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí **Standards in Public Office Commission**

An Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí
18 Sráid Líosain Íochtarach
Baile Átha Cliath 2

Teileafón: (01) 6395666
Ríomhphost: sipo@sipo.ie
Suíomh Gréasáin: www.sipo.ie
Twitter: @SIPOCIreland

Iúil 2017

Clár Ábhar

1. Réamhrá
 2. An Ráiteas Cuntas Bliantúil
 - 2.1 Cur i bhfeidhm na gCeanglas Cuntasaíochta
 - 2.2 An Creat Cuntasaíochta
 - 2.3 Bonn na Cuntasaíochta
 - 2.4 Ráitis Chomhpháirteacha a chuimsíonn na Cuntais
 - 2.5 Ábhar an Ráitis Chuntas
 - 2.6 Socruithe le haghaidh na Cuntais a Ullmhú agus a Cheadú
 - 2.7 Figiúirí Comparáideacha
 - 2.8 Treoir Ghinearálta a bhaineann le Ceannteidil sna Cuntais agus sna Nótaí
 3. Taifid Chuntasaíochta
 - 3.1 Taifid Chuntasaíochta Leordhóthanacha
 - 3.2 Príomhchaighdeáin Cháilíochta
 - 3.3 Bearta Praiticiúla
 - 3.4 Taifid a Choinneáil
 4. Iniúchadh ar an Ráiteas Cuntas Bliantúil
 - 4.1 An Creat Iniúcháireachta
 - 4.2 Cuspóirí an Iniúchta
 - 4.3 Tuairisc a Thabhairt ar an Iniúchadh
 - 4.4 Amscála
 - 4.5 Mainneachtain Cuntais a Iniúchadh
 5. Forálacha a bhaineann le Comhlíonadh
 - 5.1 Mionearráidí a Cheartú
 - 5.2 Athbhreithniú ar Chomhlíonadh an Achta agus na dTreoirínte
 - 5.3 An Chumhacht a bheidh ag an gCoimisiún chun Faisnéis a fháil
 - 5.4 Iarmhairtí a bhaineann le Neamhchomhlíonadh
- Aguisín Teimpléad Léiritheach le haghaidh Ráiteas Cuntas

1 Réamhrá

Foráiltear leis an Acht Toghcháin, 1997, arna leasú leis an Acht Toghcháin (Leasú) (Maoiniú Polaitíochta) 2012 (an tAcht) do nochtadh cuntas ag páirtithe polaitíochta. Foráiltear leis freisin do thaifid chuntasaíochta a choimeád atá mar bhonn faoi na cuntais sin.

Ceanglaítear le halt 84 den Acht nach mór d'oifigeach ainmnithe de chuid páirtí polaitíochta, is é sin, an t-oifigeach cuí, na cuntais a ullmhú. Ceanglaítear le halt 86 nach mór na cuntais a bheith iniúchta ag iniúcháir poiblí. Cuirtear oibleagáid le halt 87 ar an oifigeach cuí na cuntais agus cóip de thuarascáil an iniúchára a thabhairt don Choimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí (an Coimisiún) tráth nach déanaí ná an 30 Meitheamh sa bhliain tar éis na bliana lena mbaineann na cuntais. Is é an páirtí polaitíochta é féin a dhéanfaidh an cinneadh ar cé a ainmneofar mar oifigeach cuí. Mar sin féin, tá sé tábhachtach go mbeidh ag an duine ainmnithe go leor údaráis sa pháirtí le go mbeidh sé/sí in ann na hoibleagáidí a chuirtear ar an oifigeach cuí leis na hAchtanna Toghcháin a chomhlíonadh.

Tugtar freagracht ar an gCoimisiún leis an Acht as treoir do pháirtithe polaitíochta a ullmhú agus a fhoilsiú i dtaca le taifid chuntasaíochta leordhóthanacha a choimeád agus leis an ráiteas cuntas bliantúil (na cuntais) a ullmhú agus a iniúchadh. Ceanglaítear leis an reachtaíocht freisin nach mór go nochtfar sna taifid chuntasaíochta arna gcoimeád ag an oifigeach cuí, go réasúnta cruinn, staid airgeadais reatha an pháirtí polaitíochta tráth ar bith, agus go gcumasófar leo don oifigeach cuí a chinntiú go gcomhlíonann na cuntais treoirlínte arna bhfoilsiú ag an gCoimisiún.

Ceanglaítear leis an Acht go gcomhlíonann na cuntais na ceanglais maidir lena bhfoirm agus maidir leis na hábhair a bheidh iontu dá bhforálfar sna treoirlínte arna n-eisiúint ag an gCoimisiún. Dá réir sin, ullmhaíodh na treoirlínte seo mar threoir phraiticiúil do pháirtithe polaitíochta maidir le ceanglais an Achta a chomhlíonadh.

Tugtar aghaidh sna treoirlínte le príomhcheanglais an Achta agus déileáiltear iontu leis na nithe seo go háirithe -

- taifid chuntasaíochta leordhóthanacha a choimeád;
- an ráiteas cuntas bliantúil a ullmhú;
- an t-iniúchadh ar na ráitis sin.

Tugtar breac-chuntas iontu freisin ar na forálacha a bhaineann le comhlíonadh.

Faoi chodanna eile den Acht agus achtacháin eile, ceanglaítear ar pháirtithe polaitíochta ráitis agus tuarascálacha iniúcháirí a chur isteach i dtaca leis an dóigh ar úsáideadh maoiniú ón Stát.

Ceanglaítear orthu freisin ráitis a thabhairt faoi shíntiúis a fuarthas.

Is iad seo na forálacha ábhartha:

- faoi alt 20 den Acht, ceanglaítear ar pháirtithe polaitíochta ráitis agus tuarascálacha iniúchóirí a chur isteach i dtaca le maoiniú ón Státchiste a fuair páirtithe polaitíochta faoi alt 19 den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú;
- ceanglaítear ar pháirtithe (agus ar chomhaltaí neamhspleácha den Oireachtas) atá ag fáil an Liúntais Gníomhaíochtaí Parlaiminte faoi alt 10 den Acht um Oifigí Aireachta agus Parlaiminte 1938 (arna leasú leis an Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014) ráitis agus tuarascálacha iniúchóirí a chur isteach i dtaca leis an maoiniú sin;
- ceanglaítear ar pháirtithe polaitíochta, ar aonaid chuntasaíochta de pháirtithe polaitíochta agus ar chomhaltaí den Oireachtas ráitis a chur isteach faoi ailt 24 agus 23B den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú, i dtaca le síntiúis a fuarthas, agus
- faoi ailt 36 agus 56 den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú, ceanglaítear ar ghníomhairí náisiúnta de pháirtithe polaitíochta, ar ghníomhairí toghcháin iarrthóirí agus ar dhaoine eile a thabhaíonn speansais toghcháin le linn na tréimhse toghcháin sonraí i dtoghcháin Dála, i dtoghcháin Eorpacha agus i dtoghcháin Uachtaránachta ráitis faoi na speansais toghcháin uile den sórt sin a tabhaíodh a chur isteach.

Ní chuirtear ullmhú agus cur isteach na ráiteas cuntas bliantúil in ionad na n-oibleagáidí reachtúla sin.

2 An Ráiteas Cuntas Bliantúil

Ceanglaítear ar gach páirtí polaitíochta cláraithe ráitis chuntas an pháirtí a ullmhú le haghaidh gach bliana féilire (nó tréimhse a raibh an páirtí cláraithe lena linn, más cuí), ar ráitis iad nach mór a bheith iniúchta ag iniúchóir poiblí. Leagtar amach sa rannán seo an treoir ón gCoimisiún maidir leis na nithe seo a leanas -

- raon feidhme chur i bhfeidhm na gceanglas cuntasáíochta;
- an creat cuntasáíochta nach mór na cuntais a ullmhú faoi;
- bonn na cuntasáíochta nach mór a úsáid;
- na ráitis chomhphárteacha a chuimsíonn na cuntais;
- raon feidhme agus ábhar na gcuntas;
- na socruithe le haghaidh na cuntais a ullmhú agus a cheadú;
- figiúirí comparáideacha;
- treoir ghinearálta.

Cuirtear teimpléad léiritheach do na ráitis chuntas i láthair in Aguisín a ghabhann leis na treoirínte.

2.1 Cur i bhfeidhm na gCeanglas Cuntasáíochta

Tá feidhm ag an gceanglas chun ráitis chuntas bhliantúla a ullmhú maidir le gach páirtí polaitíochta atá cláraithe sa bhliain i gClár na bPáirtithe Polaitíochta mar pháirtí atá eagraithe le dul san iomaíocht i dtoghchán Dála nó i dtoghchán Eorpach. Ní fhoráiltear leis an Acht do dhíolúine ón gceanglas sin do pháirtithe nach bhfuil ach ioncam íseal acu.

Dréachtaíodh na treoirínte ar an mbonn nach léirítear sna ráitis chuntas ach staid gnóthaí cheannoifigí na bpáirtithe amháin. Is é sin an raon feidhme íosta le haghaidh na ráiteas cuntas. Féadfaidh páirtithe, dá rogha féin, an raon feidhme a shainiú (mar shampla) chun gnóthaí na gcraobhacha a chur ar áireamh ann. Is é aidhm an teimpléid go soláthrófaí cur síos achomair ar struchtúr eagrúcháin an pháirtí. Ba cheart dearbhú foirmiúil ar raon feidhme an ráitis chuntas a chur ar áireamh ansin.

Ní mór na gníomhaíochtaí go léir de chuid an pháirtí laistigh den Stát a bheith curtha ar áireamh sa ráiteas cuntas bliantúil. Ní thagann gníomhaíochtaí páirtí lasmuigh de theorainn an Stáit faoi shainchúram an Choimisiúin.

2.2 An Creat Cuntasáíochta

Ceanglaítear go dtabharfar léargas fírinneach cóir sna cuntais ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an pháirtí ag deireadh na bliana agus ar a bharrachas nó ar a easnamh don bhliain. Ullmhófar iad de réir fhorálacha an Achta Toghcháin, 1997 (arna leasú), de réir na dtreoirínte arna n-eisiúint ag an gCoimisiún agus de réir an chleachtais cuntasáíochta a bhfuil glacadh leis in Éirinn, lena n-áirítear na Caighdeáin Tuairiscithe Airgeadais (FRS) arna n-eisiúint ag an gComhairle um Thuairisciú Airgeadais agus arna bhfoilsíú ag Institiúid na gCuntasóirí Cairte in Éirinn. Is é FRS 102 an caighdeán tuairiscithe ábhartha a chuirfear chun feidhme agus an ráiteas cuntas á chur i láthair.

De bhreis ar na gnáthcheanglais éigeantacha maidir le nithe le cur ar áireamh i gcur i láthair na ráiteas airgeadais, ba cheart do pháirtithe (i gcomhréir le FRS 102) míreanna líne, ceanteidil agus fo-iomláin sa bhreis a chur i láthair sa ráiteas faoin staid airgeadais (clár comhardaithe) agus sa

ráiteas ioncaim (cuntas ioncaim agus caiteachais) i gcás go mbaineann a gcur ar áireamh le hábhar chun tuiscint a ghnóthú ar fheidhmíocht airgeadais nó staid airgeadais an pháirtí.

2.3 *Bonn na Cuntasaíochta*

Bhreithnigh an Coimisiún an cheist faoi cén dóigh ar cheart táillí ballraíochta agus ioncam ó shuibscríbhinní a aithint mar ioncam. Tugann an Coimisiún dá aire nach bpléitear le táillí ballraíochta go sonrach i gCuid 23 de FRS 102, cé go mbreithnítear iad i Sampla 20 san aguisín.

Ba cheart na cuntais a ullmhú ar bhonn fabhruithe na cuntasaíochta.

Ba cheart an t-ioncam ar fad a aithint sna cuntais a luaithe is féidir. Níl srian ar ioncam áirithe a úsáid (e.g. maoiniú ón Stát) ina chúis le haithint an ioncaim sin a chur siar. Rud ba shonraí fós:

- Ba cheart síntiúis agus cistí ó imeachtaí tiomsaithe airgid a aithint sa bhliain inar tugadh an síntiús nó sa bhliain inar cuireadh imeacht tiomsaithe airgid ar siúl, más luaithe í sin.
- Ba cheart táillí ballraíochta agus suibscríbhinní a aithint nuair a fhaightear an táille nó an tsuibscríbhinn.
- Ba cheart maoiniú faoi alt 19 den Acht Toghcháin, 1997, agus faoi alt 3 den Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014, a aithint nuair is infhaighte.

Ní fhéadfar maoiniú a gheofar faoin Acht Toghcháin, 1997, agus faoin Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014, a úsáid ach amháin chun na gcríoch atá sonraithe sna hAchtanna sin. Ba cheart suim iomlán an mhaoiniúcháin a fuarthas faoi na hAchtanna sin ach nach bhfuil caite go fóill chun na gcríoch sonraithe a nochtadh i nóta leis na cuntais.

2.4 *Ráitis Chomhpháirteacha a chuimsíonn na Cuntais*

Ba cheart na nithe seo a leanas a bheith ar áireamh i ngach tacar cuntas -

- ráiteas forbhreathnaithe ina leagtar amach sonraí ginearálta faoi na hoifigigh thábhachtacha, faoi sheoladh an pháirtí agus faoin dóigh a bhfuil sé struchtúraithe. Ba cheart idirdhealú a dhéanamh sa ráiteas idir na haonaid sin atá faoi raon feidhme na ráiteas airgeadais don bhliain agus na haonaid sin nach bhfuil. Mar shampla, cé na haonaid chuntasaíochta (cumainn, Dáilcheantair, craobhacha coláiste, rannóga náisiúnta don ógra, etc.), más ann dóibh, atá ar áireamh sa ráiteas, agus cé na haonaid nach bhfuil ar áireamh ann;
- tuarascáil ón gcoiste feidhmiúcháin nó ó chomhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí. Ba cheart cur síos ar phríomhghníomhaíochtaí an pháirtí le linn na bliana a bheith ar áireamh sa tuarascáil. Is faoin bpáirtí a bheidh sé a chinneadh cé chomh mionsonraithe agus a bheidh an fhaisnéis a chuirfear ar fáil;
- ráiteas faoi fhreagrachtaí an oifigigh chuí san fhoirm atá leagtha amach san Aguisín a ghabhann leis na Treoirí seo. Ba cheart tagairt a dhéanamh i dtuarascáil an iniúcháin don ráiteas sin faoi fhreagrachtaí chun míniú a thabhairt ar na freagrachtaí atá ar an oifigeach cuí agus ar an iniúchóir faoi seach;
- cuntas ioncaim agus caiteachais agus cúlchistí coinnithe ioncaim;
- clár comhardaithe;
- ráiteas faoi shreabhadh airgid;

- aon ráitis eile a cheanglaítear faoi FRS 102¹;
- nótaí nochta ina dtugtar soiléiriú ar an ábhar sna príomhráitis airgeadais, rud ar cheart na beartais chuntasaíochta a bheith ar áireamh ann;
- cóip de thuarascáil an iniúcháir.

2.5 *Ábhar an Ráitis Chuntas*

Ba cheart idirbhearta agus iarmhéideanna an pháirtí a leagan amach sa ráiteas cuntas, ar aon dul leis an sampla léiritheach atá ar fáil san Aguisín.

2.6 *Socruithe le haghaidh na Cuntais a Ullmhú agus a Cheadú*

Ní mór don oifigeach cuí de chuid gach páirtí polaitíochta na cuntais a ullmhú. Ní mór go gcomhlíonfaidh na cuntais na treoirlínte sin. Anuas air sin, ní mór go mbeidh gach cuntas den sórt sin ceadaithe ag an gcoiste feidhmiúcháin nó ag comhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí. Ina dhiaidh sin, ba cheart an cuntas ioncaim agus caiteachais agus cúlchistí coinnithe ioncaim, an clár comhardaithe agus an ráiteas faoi shreabhadh airgid a bheith sínithe ag comhalta amháin ar a laghad den choiste feidhmiúcháin nó de chomhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí agus ar cuireadh de chúram air/uirthi déanamh amhlaidh agus ba cheart iad a bheith sínithe ag an oifigeach cuí freisin. Ba cheart ainm na sínitheoirí a bheith clóite ar na leathanaigh shínithe. Ba cheart an dáta a síníodh na cuntais a bheith taifeadta ar aghaidh na ráiteas agus in aice gach sínithe.

Chun an tacar iomlán comhpháirteanna a chuimsíonn an ráiteas cuntas bliantúil a nascadh, ba cheart abairt a chur isteach taobh thíos de na ráitis atáthar ag síniú, agus an méid seo á rá inti -

“Cuid dhílis de na cuntais iad an ráiteas faoi bheartais chuntasaíochta agus na huimhreacha faoi iamh ó 1 go X agus ba cheart iad a léamh i gcomhar leis na cuntais.”

2.7 *Figiúirí Comparáideacha*

Ní mór figiúirí comparáideacha ón mbliain roimhe a chur ar áireamh.

2.8 *Treoir Ghinearálta a bhaineann le Ceannteidil sna Cuntais agus sna Nótaí*

Is é an cuspóir ginearálta ná iomláine, comhsheasmhacht agus inchomparáideacht a chinntiú trí mhaoirseacht a dhéanamh ar idirbhearta agus ar iarmhéideanna faoi ceannteidil atá oiriúnach do ghnó an pháirtí agus, dá réir sin, ba cheart cloí leis an teimpléad le haghaidh gach ceann de na

¹ Is féidir go mbeidh cúinsí ann ina mbeidh ar pháirtí polaitíochta ráitis bhreise a ullmhú.

- Beidh **ráiteas faoi ioncam cuimsitheach** ag teastáil i gcás na bpáirtithe polaitíochta sin ag a bhfuil míreanna ioncaim agus speansais nach n-aithnítear sa chuntas ioncaim agus caiteachais agus cúlchistí coinnithe ioncaim.
- Beidh ráiteas faoi athruithe ar chúlchistí ag teastáil i gcás na bpáirtithe polaitíochta sin ag a bhfuil cúlchistí eile e.g. cúlchiste athluachála. Sna cásanna sin, ba cheart an ghluaiseacht i gcúlchistí ioncaim sa bhliain a chur ar áireamh sa ráiteas sin agus ba cheart **an cuntas ioncaim agus caiteachais** a thabhairt ar an bpríomhráiteas.

príomhráitis airgeadais. Ba cheart cloí leis an teimpléad sna nótaí noхта freisin. Níor cheart nochtadh laghdaithe (e.g. comhiomlánú ceanteideal nó catagóirí) a thabhairt ach i gcás gur neamhábhartha atá na suimeanna atá i gceist.

De bhreis air sin, ba cheart an nochtadh riachtanach agus an gnáthnochtadh ar fad a fhorchuirtear le FRS 102 a dhéanamh.

I gcás gurb amhlaidh, i dtuairim an oifigh chuí, gur fearr faisnéis bhreise a chur ar fáil chun léargas níos iomláine nó níos trédhearcaí a thabhairt ar na gníomhaíochtaí airgeadais in aon bhliain ar leith, ba cheart an fhaisnéis sin a thabhairt trí nótaí noхта a chur ar fáil.

Uimhriú Nótaí

Ba cheart uimhriú nótaí a choigeartú chun ceanteidil nach bhfuil ag teastáil agus breiseanna a chuireann an t-oifigeach cuí isteach a chur san áireamh.

Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte

Is é atá i Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte a íoctar le ceannaire páirtí ná íocaíocht a dhéantar i dtaca le speansais a eascraíonn as gníomhaíochtaí parlaiminte an pháirtí. Tá sé ina acmhainn atá ar fáil don pháirtí, in ionad é a bheith ina íocaíocht a dhéantar le leas an cheannaire páirtí. Dá bhrí sin, ba cheart suim iomlán an liúntais a aithint mar ioncam don pháirtí sa ráiteas cuntas, d'ainneoin na fírice go bhféadfadh, mar shampla, gur íocadh é ar an gcéad dul síos isteach i gcuntas bainc atá faoi rialú ag an gceannaire páirtí in ionad cuntas bainc atá faoi rialú ag an bpáirtí.

Tacaíocht riaracháin ó Thithe an Oireachtais

Ba cheart luach na tacaíochta sin, mar a chinnfidh Coimisiún Thithe an Oireachtais, a aithint mar mhaoiniú ón Stát agus ba cheart "Tacaíocht riaracháin ó Thithe an Oireachtais" a thabhairt air.

Ba cheart suim chomhfhreagrach a aithint mar chaiteachas faoi na foscríbhinní cuí sa ráiteas cuntas, agus úsáid á baint as an anailís arna déanamh ag Coimisiún Thithe an Oireachtais maidir le costais foirne agus phinsin foirne faoin bhfoscríbhinn "Foireann", maidir le háitreabh faoin bhfoscríbhinn "Áitreabh" etc. Ba cheart an tsuim den chaiteachas a d'íoc Coimisiún Thithe an Oireachtais faoi gach foscríbhinn a nochtadh sna nótaí ábhartha leis an ráiteas cuntas.

Síntiúis

Is é atá i síntiús ná airgead a thugtar do pháirtí nó earraí nó seirbhísí a thugtar do pháirtí saor in aisce nó ar théarmaí tráchtála.

De bhreis ar airgead tirim, áirítear síntiúis chomhchineáil agus síntiúis bharúlacha le síntiúis freisin. I gcás go n-íocfar na speansais de chuid páirtí le cistí nach cistí páirtí iad, ní mór an síntiús coibhéseach a comhiomlánú le síntiúis eile agus ní mór an t-iomlán comhcheangailte a bheith laistigh de na teorainneacha le síntiúis a shocraítear leis an Acht.

I gcás an tsoláthair earraí nó sheirbhísí, meastar gur síntiús í an difríocht idir an ráta tráchtála le haghaidh an idirbhirt agus an ráta ag a soláthraítear é.

Nuair atáthar ag coinneáil cuntas ar idirbhearta den sórt sin, ba cheart luach an tsíntiúis chomhchineáil nó luach an tsíntiúis bharúlaigh a comhiomlánú le síntiúis ar thaobh an ioncaim agus ba cheart an caiteachas gaolmhar a choigeartú chun fíorchostas na n-earraí nó na seirbhísí a úsáideadh in oibríochtaí an pháirtí a léiriú.

Chuir an Coimisiún treoir ar leith ar fáil maidir le cuntas a choinneáil ar shíntiúis sócmhainní. Ba cheart breathnú orthu le linn ráitis chuntas bhliantúla a ullmhú, nuair is cuí. Ba cheart d'oifigigh chuí na nithe seo a leanas a thabhairt faoi deara go háirithe -

- d'eisigh an Coimisiún treoirlínte dar teideal 'Na bearta nach mór a dhéanamh maidir le síntiúis agus le síntiúis thoirmisce' ina leagtar amach treoir ghinearálta maidir le síntiúis agus leis na teorainneacha is infheidhme;
- ní mór do shíntiúsóirí corparáideacha bheith cláraithe sa Chlár de Shíntiúsóirí Corparáideacha a gcoimeádann an Coimisiún é agus ní mór dóibh ceanglais eile an Achta a chomhlíonadh.

Suibscríbhinní agus Síntiúis

Chun críocha comhlíonta, tagann táillí ballraíochta agus suibscríbhinní faoin sainmhíniú ar shíntiúis san Acht. Chun críocha na ráiteas cuntas, ba cheart ioncam den chineál sin a áireamh faoi cheannteideal ar leith – 'táillí ballraíochta agus suibscríbhinní' – sa ráiteas cuntas. I gcás go ndéanfar idirdhealú sa ráiteas cuntas idir catagóirí difriúla de tháillí ballraíochta agus/nó de shuibscríbhinní, ba cheart míniú gairid a thabhairt ann ar na catagóirí atá i gceist.

Ioncam ó Thiomsú Airgid

Chun críocha comhlíonta, tagann ioncam ó thiomsú airgid faoin sainmhíniú ar shíntiúis san Acht. Chun críocha cuntasáíochta, ba cheart ioncam den chineál sin a áireamh faoi cheannteideal ar leith – 'ollioncam ó thiomsú airgid' – agus ba cheart na speansais ghaolmhara a nochtadh ar leithligh.

Speansais Feachtais agus Toghcháin

Mar atá sainmhínithe in alt 31 den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú, is é is speansais toghcháin ann speansais arna dtabhú le linn réadmhaoin, earraí nó seirbhísí (e.g. fógraíocht, póstaer, ábhar eile toghcháin, etc.) a sholáthar lena n-úsáid i dtoghchán le linn na tréimhse sonraí toghcháin (dar tús 3 seachtaine nó 4 seachtaine díreach roimh an toghchán de ghnáth) ar mhaithe leis an bpáirtí, lena chuid iarrthóirí, etc., a chur chun cinn. Chun críocha na ráiteas cuntas bliantúil, ní mór costais eile feachtais i ndáil leis na feachtais toghcháin sin, e.g. costais arna dtabhú lasmuigh den tréimhse shonrach toghcháin, lena n-áirítear na costais arna dtabhú le linn iarrthóirí a roghnú, agus aon chostais a bhaineann le cruinnithe "halla an bhaile" a reáchtáil agus le póstaer agus le hábhair a phriontáil roimh ré, etc., ní mór na costais sin a áireamh sa chatagóir caiteachais seo.

Ní mór costais a bhaineann le feachtais reifrinn a áireamh inti freisin.

Ní mór costais a bhaineann le feachtais chun próifíl an pháirtí, a chuid iarrthóirí nó a chuid beartas a mhéadú a áireamh sa chatagóir seo freisin. Áirítear leo sin speansais a bhaineann le cruinnithe poiblí, le comhdhálacha beartais oscailte agus le feachtais eile bheartasbhunaithe (lasmuigh de thréimhse toghcháin agus d'fheachtas toghcháin).

Ba cheart an luach ar aon síntiúis chomhchineáil ábhartha arna n-úsáid chun críocha feachtas toghcháin nó reifrinn (féach thuas) a áireamh sna speansais atá léirithe sa ráiteas.

Sócmhainní Seasta agus Dímhneas

Cuireadh an teimpléad le chéile ar bhonn an chostais stairiúil. I gcás go ndearnadh aon athluachálacha, ba cheart luachanna sócmhainní a choigeartú dá réir sin.

I gcás gur deonaíodh sócmhainní don pháirtí faoi bhun a luacha chóir, ba cheart na sócmhainní sin a thaifeadadh de réir luach cóir agus ba cheart cúlchiste caipitil a chruthú lena léirítear an difríocht idir an luach sin agus aon chostas fála. Ba cheart an cúlchiste caipitil a amúchadh ar aon dul le dímheas sócmhainní gaolmhara.

Dlíteanais Theagmhasacha

Ba cheart nochtadh a dhéanamh do gach aicme dlíteanais theagmhasaigh ach amháin i gcás gur beag seans a dhéanfar socraíocht ina leith. Ba cheart an fhaisnéis seo a leanas a nochtadh sa nóta -

- bunús agus cineál an dlíteanais theagmhasaigh;
- meastachán ar an tionchar airgeadais a bheidh ag an dlíteanas teagmhasach;
- léiriú ar na héiginnteachtaí airgeadais a bhaineann le haon eis-sreabhadh;
- an dóchúlacht go n-aisíofar an dlíteanas.

Idirbhearta páirtithe gaolmhara

Ba cheart an nochtadh a cheanglaítear le cuid 33 de FRS 102 i ndáil le páirtithe gaolmhara agus le príomhphearsanra bainistíochta a dhéanamh sna nótaí leis na cuntais. Chun na críche seo, is é is páirtí gaolmhar ann ná

- duine ag a bhfuil an chumhacht chun páirt a ghlacadh sna cinntí beartais airgeadais agus oibriúcháin de chuid an pháirtí polaitíochta nó de chuid na deighleoige sin den pháirtí a dtagann a gnóthaí airgeadais faoi raon feidhme an ráitis chuntas, nó
- ball de phríomhphearsanra bainistíochta an pháirtí polaitíochta, i.e. gach duine ag a bhfuil údarás agus ar a bhfuil freagracht i leith gníomhaíochtaí an pháirtí polaitíochta a phleanáil, a stiúradh agus a rialú ar bhealach díreach nó indíreach.

Ba cheart a thabhairt faoi deara nár cheart do pháirtithe polaitíochta leas a bhaint as an díolúine atá ag “eintitis bheaga” i ndáil le hidirbhearta páirtithe gaolmhara.

Catagóirí ‘Ilghnéitheacha’ agus ‘Eile’ sna Nótaí leis na Cuntais

Má tharlaíonn sé, maidir le catagóirí ilghnéitheacha nó le catagóirí eile faoi cheannteideal sonraithe, go bhfuil iontu aicme ioncain nó caiteachais is comhionann le níos mó ná 5% d’ioncam nó de chaiteachas an pháirtí (de réir mar is cuí), ba cheart catagóir ar leith a chruthú do na míreanna lena mbaineann.

3 Taifid Chuntasáochta

De réir an Achta, ní mór don oifigeach cuí de chuid páirtí polaitíochta na leabhair chuntas uile is cuí agus is gnách de chuid an pháirtí polaitíochta lena mbaineann a choimeád. Féadfar taifid chuntasáochta den sórt sin a choimeád i bhfoirm leictreonach. Leagtar na nithe seo a leanas amach sa rannán seo:

- cad is leabhair chuntas chuí ann;
- na caighdeáin cháilíochta nach mór a chomhlíonadh leis na taifid chuntasáochta;
- treoir phraiticiúil arb é is aidhm di cabhrú leis na caighdeáin sin a bhaint amach;
- an tréimhse nach mór taifid chuntasáochta a choimeád ina leith;

3.1 *Taifid Chuntasáochta Leordhóthanacha*

Chun forbhreathnú a fháil ar a gceanglaítear de ghnáth i ndáil le taifid chuntasáochta leordhóthanacha a choimeád, féach alt 282 d'Acht na gCuideachtaí, 2014. Cé gur le 'cuideachtaí' a bhaineann forálacha an ailt sin, féadfar iad a chur i bhfeidhm maidir le gnó páirtithe polaitíochta freisin ach iad a leasú go cuí.

Ceanglaítear leis na hAchtanna Toghcháin -

- go nochtfar sna taifid chuntasáochta, go réasúnta cruinn, staid airgeadais an pháirtí polaitíochta tráth ar bith, agus
- go gcuimseofar leis na taifid chuntasáochta don oifigeach cuí a chinntiú go gcomhlíonann na cuntais bhliantúla treoirlínte arna bhfoilsíú ag an gCoimisiún freisin.

3.2 *Príomhchaighdeáin Cháilíochta*

Chun a chinntiú gur leor na taifid chuntasáochta chun na críocha atá luaite a bhaint amach, ba cheart don oifigeach cuí bearta a dhéanamh chun a chinntiú -

- go dtaifeadfar na hidirbhearta agus na hiarmhéideanna de chuid an pháirtí go hiomlán sna taifid chuntasáochta;
- go dtaifeadfar gach idirbheart airgeadais go pras;
- go dtaifeadfar na hidirbhearta sin go cruinn;
- go ndéanfar ioncam barúlach agus sócmhainní deonaithe a thaifeadadh agus a thomhas de réir luach cóir.

3.3 *Bearta Praiticiúla*

Áirítear iad seo a leanas leis na bearta a d'fhéadfadh an t-oifigeach cuí a dhéanamh chun na caighdeáin sin a bhaint amach, gan a bheith teoranta dóibh -

- a chinntiú go mbeidh córas i bhfeidhm le haghaidh idirbhearta airgeadais a phróiseáil;
- a chinntiú go gcuirfeadh oiliúint leordhóthanach ar bhaill foirne atá ag gabháil do phróiseáil den sórt sin;
- córas rialaithe inmheánaigh airgeadais a bhunú atá oiriúnach do chineál agus do scála ghnó an pháirtí;

- a chinntiú go ndéanfar iarmhéideanna airgeadais a réiteach go leordhóthanach tráthúil leis na taifid de chuid institiúidí airgeadais.

3.4 *Taifid a Choinneáil*

Ní mór don oifigeach cuí leabhair chuntas a shlánchoimeád go ceann tréimhse sé bliana ó dheireadh na bliana airgeadais lena mbaineann siad.

I gcás go scoirfidh páirtí polaitíochta de bheith cláraithe le linn na tréimhse sé bliana, is ar an oifigeach cuí deireanach de chuid an pháirtí polaitíochta a bheidh an oibleagáid a chinntiú go ndéanfar na taifid chuntasaíochta a shlánchoimeád mura rud é go dtoileoidh an Coimisiún i scríbhinn leis na taifid a mhilleadh nó a dhiúscairt ar shlí éigin eile.

4 Iniúchadh ar an Ráiteas Cuntas Bliantúil

Ceanglaítear leis an Acht go ndéanfaidh iniúcháir poiblí cuntais pháirtí polaitíochta i leith bliain airgeadais a iniúchadh. Ciallaíonn “iniúcháir poiblí” iniúcháir poiblí chun críocha na nAchtanna um Chumainn Tionscail agus Choigiltis, 1893 go 1978, agus Achtanna na gCara-Chumann, 1896 go 1977. Ní mór don iniúcháir deimhniú cleachta bailí ó chomhlacht cuntasáíochta aitheanta a bheith aige/aici. Mar a tugadh faoi deara i Rannán 2.1, ní thugtar leis an Acht díolúine ón gceanglas sin do pháirtithe nach bhfuil ach ioncam íseal acu.

Leagtar treoir maidir leis na nithe seo a leanas amach sa rannán seo -

- an creat iniúcháireachta nach mór a úsáid;
- cuspóirí an iniúchta;
- tuairisc a thabhairt ar an iniúchadh;
- an t-amscála nach mór tuairisc a thabhairt ann;
- mainneachtain cuntais a iniúchadh.

Leagtar amach inti freisin na cumhachtaí a bheidh ag an gCoimisiún i gcás go mainneoidh páirtí polaitíochta iniúchadh a chur i gcrích.

4.1 An Creat Iniúcháireachta

Ba cheart an t-iniúchadh a dhéanamh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Iniúcháireacht (an Ríocht Aontaithe agus Éire) agus i gcomhréir leis na Caighdeáin Eiticíúla d’Iniúcháirí ón mBord um Chleachtais Iniúcháireachta.

4.2 Cuspóirí an Iniúchta

Le linn dó/di an ráiteas cuntas bliantúil a iniúchadh, ba cheart don iniúcháir a c(h)uid oibre a phleanáil ar mhaithe le fianaise a fháil ar na suimeanna agus ar an nochtadh sa ráiteas cuntas bliantúil, a mhéid is gá chun dearbhú réasúnach a thabhairt go bhfuil an ráiteas cuntas saor ó mhíríteas, cibé acu trí chalaíocht nó trí earráid. Áireofar leis sin measúnú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas -

- cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh go bhfuil na beartais chuntasáíochta oiriúnach do chúinsí an pháirtí, gur cuireadh i bhfeidhm go comhsheasmhach iad agus gur nochtadh go leordhóthanach iad;
- réasúntacht na meastachán cuntasáíochta suntasach a rinneadh agus an ráiteas cuntas á ullmhú.

4.3 Tuairisc a Thabhairt ar an Iniúchadh

Sainithneofar i dtuarascáil an iniúcháir na gnéithe a bhfuil an ráiteas cuntas comhdhéanta díobh agus an creat tuairiscithe airgeadais a úsáideadh agus na cuntais á n-ullmhú.

Áireofar i dtuarascáil an iniúcháir tuairim maidir leis na nithe seo a leanas -

- cé acu a thugtar nó nach dtugtar léargas fírinneach cóir sna cuntais, de réir an chleachtais chuntasáíochta a bhfuil glacadh leis in Éirinn, ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an pháirtí polaitíochta ag deireadh na bliana agus ar a ioncam agus ar a chaiteachas don bhliain lena mbaineann;

- cé acu a ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na cuntais go cuí de réir FRS 102, fhorálacha an Achta Toghcháin, 1997, agus treoirlínte arna n-eisiúint ag an gCoimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí.

Áireofar sa tuarascáil tuairim maidir leis na nithe seo a leanas -

- cé acu a fuair nó nach bhfuair an t-iniúcháir an fhaisnéis agus na mínithe go léir a mheas sé/sí a bheith riachtanach chun críocha an iniúchta;
- cé acu a mheasann nó nach measann an t-iniúcháir gur leor na taifid chuntasaíochta a choimeád an páirtí chun é/í a chumasú an ráiteas cuntas a iniúchadh go réidh agus go cuí, agus
- cé acu a mheasann nó nach measann an t-iniúcháir go bhfuil an ráiteas cuntas ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Luafar sa tuarascáil freisin an tuairim ón iniúcháir maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an fhaisnéis atá tugtha sa tuarascáil ón gcoiste feidhmiúcháin nó ó chomhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí ag teacht leis an ráiteas cuntas.

Ní cheanglaíonn an Coimisiún go leanfar teimpléad ar leith i dtuarascáil an iniúchóra. Tá sé riachtanach, áfach, go ndeimhneofar sa tuarascáil gur seoladh an t-iniúchadh de réir an chreata atá leagtha amach i mír 4.1 agus go mbeidh inti gach ceann de na tuairimí a cheanglaítear leis an mír seo.

4.4 *Amscála*

Ní mór an t-iniúchadh bliantúil ar gach cuntas a dhéanamh laistigh de thréimhse sé mhí ó dheireadh na bliana airgeadais lena mbaineann na cuntais.

4.5 *Mainneachtain Cuntais a Iniúchadh*

Más dealraitheach don Choimisiún nach ndearnadh aon chuntais a cheanglaítear a iniúchadh a iniúchadh go cuí laistigh den tréimhse shonraithe, féadfaidh sé, dá rogha féin, iniúcháir poiblí a cheapadh chun na cuntais a iniúchadh. Féadfaidh an Coimisiún aon speansais arna dtabhú aige i leith iniúcháir poiblí a cheapadh, lena n-áirítear luach saothair an iniúchóra, a ghnóthú mar fhiach conartha shimplí in aon chúirt dlínse inniúla ón bpáirtí polaitíochta lena mbaineann.

5 Forálacha a bhaineann le Comhlíonadh

Ní mór ráiteas cuntas na bpáirtithe polaitíochta agus tuarascáil an iniúchóra a chur faoi bhráid an Choimisiúin roimh an 30 Meitheamh den bhliain tar éis na bliana lena mbaineann siad.

Ní mór don Choimisiún gach ráiteas cuntas bliantúil agus gach tuarascáil iniúchóra arna t(h)abhairt dó a bhreithniú agus, i gcás gur cuí leis déanamh amhlaidh, ní mór dó tuarascáil i scríbhinn a thabhairt do Chathaoirleach Dháil Éireann i dtaobh aon ní a éireoidh i ndáil le ráiteas nó le tuarascáil den sórt sin. Leagtar na nithe seo a leanas amach sa rannán seo -

- an nós imeachta nach mór a leanúint maidir le mionearráidí i ráitis chuntas a cheartú;
- an dóigh a ndéanfaidh an Coimisiún athbhreithniú ar chomhlíonadh an Achta agus na dtreoirlínte, agus an ról tuairiscithe a bheidh aige;
- an chumhacht a bheidh ag an gCoimisiún chun faisnéis bhreise a fháil;
- na hiarmhairtí a bhaineann le neamhchomhlíonadh an cheanglais chun cuntais iniúchta a thabhairt.

5.1 Mionearráidí a Cheartú

Foráiltear leis an Acht gurb amhlaidh, i gcás go n-aimseoidh an Coimisiún mionearráid nó mioneamnamh sna ráitis chuntas, nach mór dó mionsonraí faoin earráid nó faoin easnamh a thabhairt don oifigeach cuí agus nach mór dó a chur in iúl don oifigeach cuí go bhféadfaidh sé/sí an earráid a cheartú nó an t-easnamh a shlánú laistigh den tréimhse 14 lá ón dáta a eiseofar an fógra chuig an oifigeach cuí lena mbaineann.

5.2 Athbhreithniú ar Chomhlíonadh an Achta agus na dTreoirlínte

Is leagtha amach san Acht atá an nós imeachta nach mór don Choimisiún a leanúint le linn dó na cuntais a athbhreithniú agus tuairisc a thabhairt ar thorthaí an athbhreithnithe sin.

I gcás gur deimhin leis an gCoimisiún, tar éis dó athbhreithniú a dhéanamh, go gcomhlíonann na ráitis chuntas an reachtaíocht agus na treoirlínte ón gCoimisiún, ní mór don Choimisiún fógra a thabhairt don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe faoin gcomhlíonadh sin.

Más rud é, áfach, gurb é tuairim an Choimisiúin nach gcomhlíonann an ráiteas cuntas na dtreoirlínte, ní mór don Choimisiún fógra i scríbhinn ina mbeidh mionsonraí faoin neamhchomhlíonadh a thabhairt don oifigeach cuí agus ní mór dó a chur in iúl don oifigeach cuí go bhféadfaidh sé/sí tráachtaí a thabhairt don Choimisiún maidir leis an ní laistigh de 14 lá ón dáta a eiseofar an fógra chuig an oifigeach cuí agus go mbreithneoidh an Coimisiún aon tráachtaí den sórt sin roimh an ní a bhreithniú tuilleadh.

Más rud é go dtabharfaidh an t-oifigeach cuí don Choimisiún tráachtaí maidir leis an ní dá dtagraítear san fhógra laistigh den tréimhse shonraithe, ní mór don Choimisiún aird a thabhairt ar na tráachtaí sin.

Más rud é, tar éis breithniú a dhéanamh ar aon tráachtaí a gheobhaidh sé nó i gcás nach bhfaighidh sé aon tráachtaí, go leanfaidh an Coimisiún de bheith den tuairim go bhféadfadh sé nár comhlíonadh na dtreoirlínte, ní mór dó an ní (mar aon le haon doiciméad iomchuí nó aon rud eile a bheidh ina sheilbh) a thuairisciú don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus do Chathaoirleach Dháil Éireann.

Chomh maith leis sin, tabharfaidh an Coimisiún tuairisc go poiblí sa tuarascáil bhliantúil uaidh ar aon saincheistanna ginearálta a tháinig as ceanglais an Achta a chur chun feidhme, lena n-áirítear aon

deacrachtaí sainaitheanta a bhíonn ag páirtithe maidir le forálacha an Achta a chomhlíonadh. Féadfaidh an Coimisiún moltaí a dhéanamh maidir le leasuithe ar an Acht, bunaithe ar a chuid cinntí ina leith sin.

5.3 *An Chumhacht a bheidh ag an gCoimisiún chun Faisnéis a fháil*

Féadfaidh an Coimisiún cibé fiosruithe a dhéanamh is cuí leis agus féadfaidh sé a cheangal ar aon duine aon fhaisnéis, doiciméad nó rud a thabhairt a bheidh i seilbh an duine nó ar fáil aige/aici agus a theastóidh uaidh chun a fheidhmeanna a chomhlíonadh de réir na reachtaíochta.

5.4 *Iarmhairtí a bhaineann le Neamhchomhlíonadh*

I gcás go mainneoidh an t-oifigeach cuí cuntais iniúchta a thabhairt laistigh den amscála reachtúil, ní mór don Choimisiún -

- fógra a thabhairt do Chathaoirleach Dháil Éireann agus don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe faoi sin, agus
- mionsonraí faoin neamhchomhlíonadh a fhoilsiú ar a shuíomh Gréasáin.

Foráiltear leis an reachtaíocht nach ndéanfar aon íocaíochtaí le páirtí polaitíochta faoi alt 19 den Acht mura mbeidh agus go dtí go mbeidh -

- ráiteas cuntas bliantúil agus cóip de thuarascáil ghaolmhar an iniúchóra arna dtabhairt de réir alt 87 don Choimisiún, agus
- fógra arna thabhairt don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ag an gCoimisiún, á rá gur deimhin leis go gcomhlíonann na cuntais an tAcht agus na treoirínte arna n-eisiúint aige faoin Acht.

Aguisín

Teimpléad Léiritheach

Ráiteas Cuntas 2017

Páirtithe Polaitíochta

[Ainm an Pháirtí]

Ráiteas Cuntas Bliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

Forbhreathnú

Rialachas an pháirtí

Sainaithin an t-údarás trína nglacann an páirtí na cuntais (e.g. coiste feidhmiúcháin nó comhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí).

[Ainm na ndaoine atá ag fónamh ar an gcoiste feidhmiúcháin (nó ar chomhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí) agus an dáta a toghadh/a comhthoghadh iad]

Oifigeach Cuí

[Ainm]

[Seoladh]

[Uimhir Theileafóin]

[Ríomhphost]

Iníúcháirí

[Ainm]

[Seoladh]

[Uimhir Theileafóin]

[Ríomhphost]

Struchtúr an pháirtí

Mínigh struchtúr an pháirtí. Ba cheart cur síos achoimre a thabhairt ar oibríochtaí na ceannoifige, ar láraonaid an pháirtí agus ar chraobhacha/ar thoghlaigh an pháirtí. Ba cheart na limistéir gheografacha ina n-oibríonn an páirtí agus/nó aonaid an pháirtí a mhíniú freisin, e.g. i gcás go bhfuil na hoibríochtaí teoranta do thoghlaigh áirithe nó d'aonaid náisiúnta nó ar bhonn trasteorann. Ba cheart aon chaidreamh atá ar bun le fondúireachtaí/le comhlachtaí a thiomsaíonn airgead go heisiach chun críocha páirtí (más ann dóibh) a mhíniú.

Raon feidhme na ráiteas airgeadais

Ba cheart raon feidhme na ráiteas airgeadais – na codanna den pháirtí lena mbaineann na ráitis airgeadais – a shainiú sa rannán seo. Tá sé riachtanach go leagfar raon feidhme na ráiteas airgeadais amach go soiléir trína lua cé na nithe a thagann faoi raon feidhme na ráiteas agus cé na nithe nach dtagann faoina raon feidhme. Ba cheart a mhíniú go soiléir cé na haonaid chuntasaíochta (cumainn, Dáilcheantair, craobhacha coláiste, rannáin náisiúnta don ógra, etc.), más ann dóibh, atá ar áireamh sa ráiteas agus cé na haonaid nach bhfuil ar áireamh ann.

Féadfar tagairt a dhéanamh don mhodh cuntasaíochta a leanann aonaid chuntasaíochta nach dtagann faoi raon feidhme na ráiteas cuntas.

Ráiteas faoi Fhreagrachtaí an Oifigigh Chuí

Táimse freagrach as an ráiteas cuntas a ullmhú de réir dlíthe agus rialacháin is infheidhme.

De réir na nAchtanna Toghcháin agus na dtreoirlínte arna bhfoilsíú ag an gCoimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí, ceanglaítear orm ráiteas cuntas bliantúil a ullmhú ina dtugtar léargas fírinneach cóir ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an Pháirtí ag an 31 Nollaig 20XX agus ar a bharrachas nó ar a easnamh don bhliain dar críoch an dáta sin.

Agus an ráiteas cuntas á ullmhú agam, ceanglaítear orm

- beartais chuntasaíochta oiriúnacha a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach ansin,
- breithiúnais agus meastacháin atá réasúnta agus stuama a dhéanamh,
- an cleachtas cuntasaíochta is infheidhme go ginearálta in Éirinn, lena n-áirítear FRS 102, a chomhlíonadh, faoi réir aon imeacht ábhartha a nochtadh agus a mhíniú sa ráiteas cuntas,
- aon fhaisnéis bhreise a cheanglaítear le dlí nó le rialachán a thabhairt, agus
- Yn ráiteas cuntas a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh ach amháin i gcás go bhfuil sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh an Páirtí de bheith ag feidhmiú.

Táimse freagrach freisin as na leabhair chuntas uile is cuí agus is gnách de chuid an Pháirtí a choimeád, ar leabhair chuntas iad

- ina nochtfar tráth ar bith, go réasúnta cruinn, staid airgeadais an Pháirtí an tráth sin, agus
- lena gcumasófar dom a chinntiú go gcomhlíonann an ráiteas cuntas bliantúil na treoirlínte.

AINM

Oifigeach cuí/teideal sa pháirtí

Dáta

[Ainm an Pháirtí]

Ráiteas Cuntas Bliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

[Ainm an Pháirtí]

Ráiteas Cuntas Bliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

An Cuntas Ioncaim agus Caiteachais agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim

		2017	2016
	Nóta	€	€
<i>Ioncam</i>			
Maoiniú ón Stát	2		
Táillí ballraíochta agus suibscríbhinní	3		
Síntiúis	4		
Síntiúis chomhchineáil (síntiúis bharúlacha san áireamh)	5		
Ollioncam ó thiomsú airgid	6		
Suimeanna eile a chuir craobhacha ar aghaidh	7		
Ioncam ilghnéitheach	8		
<i>Ioncam iomlán</i>			
<i>Caiteachas</i>			
Costais foirne	9		
Riarachán	10		
Costais áitribh	11		
Aistrithe chuig craobhacha	12		
Úsáid síntiús comhchineáil agus síntiús barúlach	13		
Speansais tiomsú airgid	6		

Muirir mhaoiniúcháin	14
Costais feachtais agus toghcháin	15
Dímheas	16
Speansais ilghnéitheacha	17

Caiteachas iomlán

Barrachas/(easnamh) don bhliain

Iarmhéid a tugadh ar aghaidh ag an 1 Eanáir

Iarmhéid a tugadh ar aghaidh ag an 31 Nollaig

[Ainm an Pháirtí]

Ráiteas Cuntas Bliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

Clár Comhardaithe

		2017	2016
	Nóta	€	€
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní inláimhsithe	16		
Infheistíochtaí	18		
Sócmhainní reatha			
Stoc	19		
Féichiúnaithe	20		
Airgead agus coibhéisí airgid	21		
Dliteanais reatha			
Creidiúnaithe agus fabhruithe	22		
Iasachtaí	23		
Sócmhainní iomlána lúide dliteanais reatha			
Cúlchistí coinnithe ioncaim			
Cúlchistí eile			

[Ainm an Pháirtí]

Ráiteas Cuntas Bliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

	2017	2016
	Nótaí	€
	€	€
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
Glan-insreabhadh/(glan-eis-sreabhadh) airgid		
ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	25	
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoiniúcháin		
Ús bainc a fuarthas		
Ús bainc a íocadh		
Aisíocaíocht iasachtaí		
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoiniúcháin		
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Fáltais ó dhíol réadmhaoine, gléasra agus trealaimh		
Íocaíochtaí chun sócmhainní seasta inláimhsithe a fháil		
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		
Glanmhéadú/(glanlaghdú) ar airgead agus ar choibhéisí airgid		
Airgead agus coibhéisí airgid ag an 1 Eanáir		
Airgead agus coibhéisí airgid ag an 31 Nollaig	21	

[Ainm an Pháirtí]

Ráiteas Cuntas Bliantúil don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017

Nótaí atá mar chuid den Ráiteas Cuntas

Nóta 1. Beartais chuntasaíochta

Ráiteas comhlíonta

Ullmhaíodh an ráiteas cuntas don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2017 de réir FRS 102, fhorálacha an Achta Toghcháin, 1997 (arna leasú), agus na dtreoirínte arna n-eisiúint ag an gCoimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí.

Bonn an ullmhúcháin agus beartais chuntasaíochta shuntasacha

Ba cheart forbheathnú a thabhairt sa nóta seo ar na beartais chuntasaíochta a bhaineann leis na ceanteidil ábhartha sa chuntas ioncaim agus caiteachais agus cúlchistí coinnithe ioncaim agus sa chlár comhardaithe, lena n-áirítear iad seo a leanas -

an bonn le hioncam a aithint;

an bonn le caiteachas a aithint;

socruithe pinsin, lena n-áirítear teidlíochtaí, an bonn le muirir a aithint, etc.;

an dóigh a gcaitear le sochair fostaithe;

an beartas dímheasa (lena n-áirítear rátaí dímheasa agus an modh dímheasa) agus an bonn le sócmhainní seasta a luacháil;

an bonn le haon fhorálacha;

luacháil infheistíochtaí.

Ba cheart na beartais chuntasaíochta a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach.

Nóta 2. Maoiniú ón Stát

Cuimsíonn maoiniú ón Stát na nithe seo a leanas:

2017 **2016**

€

€

Maoiniú ón Státchiste faoi alt 19 den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú ^a

An Liúntas Gníomhaíochtaí Parlaiminte ^b

Tacaíocht riaracháin ó Thithe an Oireachtais

Maoiniú eile ón Stát ^c

Iomlán

[^a Faoi alt 20 den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú, ullmhaítear cuntais ar leith maidir leis an dóigh ar úsáid páirtithe cáilithe an maoiniú a fuair siad ón Státchiste faoi alt 19 den Acht sin.]

[^b Faoi alt 3 den Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014, ullmhaítear cuntais ar leith maidir leis an dóigh ar úsáideadh an maoiniú seo.]

[^c Ba cheart cineál an mhaoiniúcháin ón Stát a nochtadh.]

Nóta 3. Táillí ballraíochta agus suibscríbhinní

2017 **2016**

Cuimsíonn ioncam ó tháillí ballraíochta agus ó shuibscríbhinní na nithe seo a leanas:

€ €

Suimeanna a bhailigh an Cheannoifig/aonaid náisiúnta

Suimeanna a chuir fo-aonaid ar aghaidh

Tá an t-ioncam seo comhdhéanta díobh seo a leanas:

Ballraíochtaí corparáideacha

Suibscríbhinní aonair

Nóta 4. Síntiúis

2017 **2016**

Cuimsíonn na síntiúis iomlána atá tuairiscithe na nithe seo a leanas:

€ €

Síntiúis aonair

Síntiúis chorparáideacha

Faoi alt 24 den Acht Toghcháin, 1997, ullmhaítear cuntais ar leith maidir le síntiúis a fuarthas.

Nóta 5. Síntiúis chomhchineáil

2017 2016

Ba é € (2015: €X) luach measta na síntiúis chomhchineáil agus na síntiúis barúlach a fuair an páirtí sa bhliain. Úsáideadh an t-airgead sin mar atá leagtha amach i Nóta 12.

Nóta 6. Tiomsú airgid

2017 2016

Ba iad seo a leanas na príomhfhoinsí ioncaim ó thiomsú airgid sa bhliain:

(Catagóirigh an t-ioncam bunaithe ar na príomhfhoinsí ioncaim. Cuir tábla isteach (ina bhfuil figiúirí don bhliain reatha agus figiúirí do bhliain chomparáideach), lena n-áirítear ‘ioncam eile ó thiomsú airgid’, ina gcomhfhreagraíonn na hiomláin don fhiigiúr atá tuairiscithe. Ina theannta sin, catagóirigh caiteachas díreach ar ghníomhaíochtaí tiomsú airgid bunaithe ar chineál an chaiteachais agus leag na figiúirí ina leith sin amach sa tábla.)

Nóta 7. Suimeanna eile a chuir craobhacha ar aghaidh

2017 2016

Tá ioncam ó bhallaíocht agus ó shuibscríbhinní a chuir craobhacha ar aghaidh leagtha amach faoin gceannteideal do na míreanna sin. Cuimsíonn an chuid eile den ioncam a d’aistrigh craobhacha chuig an gCeannoifig/chuig an aonad náisiúnta na nithe seo a leanas:

Catagóirigh na príomh-chomhpháirteanna den ioncam (más ábhartha). Murab ábhartha, luaigh: ‘Cuimsíonn an chuid eile den ioncam na suimeanna ilghnéitheacha a chuir craobhacha an pháirtí ar aghaidh chuig an gCeannoifig/chuig an aonad náisiúnta’.

Nóta 8. Ioncam ilghnéitheach

	2017	2016
Cuimsíonn ioncam ilghnéitheach na nithe seo a leanas:		
	€	€
Ioncam infheistíochta		
Ioncam cíosa		
Ioncam seirbhíse		
Ioncam eile	_____	_____

Nóta 9. Costais foirne

	2017	2016
Cuimsíonn costais foirne na nithe seo a leanas:-		
	€	€
Tuarastail agus pá		
ÁSPC ón bhFostóir		
Costais phinsin		
Costais oiliúna agus forbartha		
Costais eile	_____	_____

Áirítear le costais foirne suim €x a bhaineann le tuarastail (2016:€X) agus suim €y a bhaineann le costais phinsin (2016:€Y) i dtaca le baill foirne a chuir Coimisiún Thithe an Oireachtais ar fáil saor in aisce mar thacaíocht riaracháin (féach Nóta 1).

An líon ball foirne	2017	2016
An líon fostaithe ag deireadh na bliana		

An meánlíon fostaithe le linn na bliana – coibhéisí lánaimseartha

Nóta 10.**Riarachán****2017****2016**

Cuimsíonn riarachán na nithe seo a leanas:

€

€

Costais chumarsáide agus teileafóin

Costais a bhaineann le trealamh a ghlacadh ar cíós agus a chothabháil

Cruinnithe an pháirtí, e.g. an Ard-Fheis

Ábhar a phriontáil agus a fhoilsiú

Seirbhísí gairmiúla

Luach saothair agus speansais an iniúchóra

Taisteal foirne

Costais eile riaracháin

Áirítear le riarachán suim €x a bhaineann le trealamh ríomhaire (2015:€X) a chuir Coimisiún Thithe an Oireachtais ar fáil saor in aisce mar thacaíocht riaracháin (féach Nóta 1).

Nóta 11.**Costais áitribh****2017****2016**

Cuimsíonn na costais ar áitreabh a úsáideadh sa bhliain na nithe seo a leanas:

€

€

Muirir chíosá agus muirir ghaolmhara

Téamh agus leictreachas

Costais chothabhála

Árachas

Costais eile áitribh

Áirítear le costais áitribh suim €x a bhaineann le húsáid a bhaint as áitreabh (2015:€X) a chuir Coimisiún Thithe an Oireachtais ar fáil saor in aisce mar thacaíocht riaracháin (féach Nóta 1).

Nóta 12.**Aistrithe chuig craobhacha****2017****2016**

Rinneadh aistrithe chuig craobhacha chun na gcríoch seo a leanas:

(Catagóirigh na haistrithe de réir críche, más ábhartha)

Nóta 13. Úsáid síntiús comhchineáil agus síntiús barúlach

Tá luach na síntiús comhchineáil agus na síntiús barúlach leagtha amach i Nóta 4. Úsáideadh an tsuim sin i leith speansais nár speansais feachtais/toghcháin iad mar seo a leanas:

	2017	2016
	€	€
lompar		
Costais tiomsú airgid		
Úsáid áitribh		
Eile (sonraigh cineál na húsáide, más ábhartha)	_____	_____

Nóta 14. Muirir mhaoiniúcháin

Cuimsíonn muirir mhaoiniúcháin na nithe seo a leanas:

	2017	2016
	€	€
Ús iasachta agus morgáiste		
Ús rótharraingte		
Muirir léasa airgeadais		
Costais eile mhaoiniúcháin	_____	_____

Nóta 15. Costais feachtais agus toghcháin

Áirítear le costais feachtais speansais toghcháin (mar atá sainmhínithe faoi alt 31 den Acht Toghcháin, 1997, arna leasú) agus speansais eile arna dtabhú i ndáil le feachtais toghcháin nó reifrinn nó leis an bpáirtí/le beartais an pháirtí a chur chun cinn. Cuimsíonn siad na nithe seo a leanas [Tabhair faoi deara: ní mór anailís ar leith a chur ar fáil do gach feachtas]:

	2017	2016
	€	€
<i>Toghchán uachtaránachta na bliana 20xx</i>		
Speansais toghcháin		
Speansais eile feachtais		
Síntiúis chomhchineáil		
<i>Olltoghchán na bliana 20xx</i>		
Speansais toghcháin		
Speansais eile feachtais		
Síntiúis chomhchineáil		
<i>Toghcháin áitiúla na bliana 20xx</i>		
Speansais toghcháin		
Speansais eile feachtais		
Síntiúis chomhchineáil		
<i>Fothoghchán i dtoghlach x</i>		
Speansais toghcháin		
Speansais eile feachtais		
Síntiúis chomhchineáil		
<i>Reifreann A</i>		
Speansais feachtais		

Síntiúis chomhchineáil

Costais a bhaineann leis an bpáirtí i gcoitinne/le beartais an pháirtí a chur chun cinn (cruinnithe poiblí, foilseacháin, etc.)

Speansais

Síntiúis chomhchineáil

Nóta 16. Dímheas agus sócmhainní inláimhsithe

	Réadmhaoin	Daingneáin	Trealamh	Feithiclí
<i>Ollchostas</i>	<i>2017 2016</i>	<i>2017 2016</i>	<i>2017 2016</i>	<i>2017 2016</i>
I dtús na bliana				
Breiseanna				
Diúscairtí				
	_____	_____	_____	_____

Ag deireadh na bliana

Dímheas carntha

I dtús na bliana				
Dímheas a ndearnadh soláthar dó sa bhliain				
Diúscairtí	_____	_____	_____	_____

Ag deireadh na bliana

Glanluach leabhar ag deireadh na bliana

Glanluach leabhar i dtús na bliana

Tabhair sonraí faoi aon sócmhainní seasta inláimhsithe atá geallta mar urrús

Nóta 17. Speansais ilghnéitheacha

2017 2016

Cuimsíonn speansais ilghnéitheacha na nithe seo a leanas:

(Cuir isteach catagóir a bhaineann le gnó a rinneadh sa bhliain, más ábhartha)

Nóta 18. Infheistíochtaí

2017 2016

(Rangaigh infheistíochtaí de réir cineáil, más ábhartha)

Nóta 19. Stoc

2017 2016

Cuimsíonn stoc na nithe seo a leanas (tabhair sonraí):

Nóta 20. Féichiúnaithe agus réamhíocaíochtaí

2017 2016

(Sonraigh de réir príomhchatagóirí)

(Ba cheart maoiniú atá dlite ón Oireachtas ach nach bhfuil faighte go fóill a nochtadh ar leithligh sa nóta seo)

Nóta 21. Airgead agus coibhéisí airgid

2017 2016

Cuimsíonn iarmhéideanna airgid an pháirtí na nithe seo a leanas:

€ €

Cuntais reatha

Cuntais taisce

Airgead ar lámh

Iarmhéideanna eile airgid

Nóta 22. Creidiúnaithe agus fabhruithe

2017

2016

Cuimsíonn creidiúnaithe agus fabhruithe na nithe seo a leanas:

€

€

Cánacha párolla

Creidiúnaithe

Fabhruithe

Nóta 23. Iasachtaí agus léasanna airgeadais

2017

2016

Cuimsíonn iarmhéid na n-iasachtaí agus na léasanna airgeadais na nithe seo a leanas:

€

€

Iasachtaí

Léasanna airgeadais

(Cuir nóta isteach ina leagtar amach aon urrús atá tugtha)

Nóta 24. Maoiniú srianta

2017 2016

Ní fhéadfar maoiniú a gheofar faoin Acht Toghcháin, 1997, agus faoin Acht um an Oireachtas (Oifigí Aireachta agus Parlaiminte) (Leasú), 2014, a úsáid ach amháin chun na gcríoch atá sonraithe sna hAchtanna sin. Ba é €X (2015:€X) suim iomlán an mhaoiniúcháin a fuarthas faoi na hAchtanna sin ach nach raibh caite go fóill ag deireadh na bliana.

Nóta 25. Glansreabhadh airgid sa bhliain

2017 2016

Cuir isteach an nóta cuntasáochta caighdeánach lena ndéantar an barrachas nó an t-easnamh don bhliain de réir an chuntais ioncaim agus chaiteachais agus chúlchistí coinnithe ioncaim a nascadh leis an nglan-insreabhadh airgid (nó leis an nglan-eis-sreabhadh airgid) ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin.

Nótaí nochtá caighdeánacha eile maidir le tuairisciú airgeadais

Cuir isteach gach nóta cuntasáochta caighdeánach, lena n-áirítear iad seo a leanas -

- cánachas – leag amach stádas cánach an pháirtí, i.e. an dliteanas cánach atá air nó aon díolúine atá aige ó phríomhchánacha;
- ceangaltais léasa oibriúcháin – tabhair an nochtadh a cheanglaítear le cuid 20 de FRS 102;
- ceangaltais eile – tabhair meastachán ar na ceangaltais chaipitil nó ar na mórcheangaltais airgeadais eile a bhí ann ag deireadh na bliana;
- teagmhais agus caingne – luaigh cé acu atá nó nach bhfuil aon teagmhais ábhartha ann agus, má tá, leag amach cineál na dteagmhas sin;
- gnóthais ghaolmhara – leag amach gach gnóthas gaolmhar;
- páirtithe gaolmhara – tabhair an nochtadh a cheanglaítear le cuid 33 de FRS 102;
- costais phinsin – leag amach an bonn le soláthar pinsin a dhéanamh do na haicmí éagsúla fostaithe;
- cuir isteach an dáta a rinne an Coiste Feidhmiúcháin nó comhlacht den chineál céanna arna thoghadh ag an bpáirtí an ráiteas cuntas a cheadú.